

Chowacz szczypiorak (*Ceutorrhynchus suturalis* Fabricius, 1800)

1. Systematyka:

Rząd – chrząszcze (*Coleoptera*)

Rodzina – ryjkowcowate (*Curculionidae*)

2. Biologia i opis gatunku

Występuje w jednym pokoleniu w ciągu roku. Zimują chrząszcze na miedzach, w ściółce leśnej, w rowach oraz w wierzchniej warstwie gleby. Wiosną, od połowy maja do połowy czerwca, zasiedlają różne rośliny cebulowe: cebula uprawiana z dymki, z wysadki, cebula ozima, szczypiorek, siedmiolatka. Samica składa jaja pojedynczo w liście cebuli. Larwy po wylęgnięciu żerują wewnątrz liści w tzw. placowych minach przez około 3 tygodnie. Po zakończonym żerowaniu opuszczają liście cebuli i przepoczwarczają się w ziemi. Okres przepoczwarczania trwa około 25 dni. W lipcu pojawiają się młode chrząszcze, które zimują po uzupełniającym żerowaniu.

Morfologia. Dorosły chrząszcz ma długość około 3 mm, jest czarny, z bardzo wyraźnymi białymi liniami na pokrywach skrzydeł. Górna część ciała pokryta jest brunatnymi, a dolna białymi łuskami. Głowa jest zakończona ryjkiem. Nogi są koloru czerwonoszarobrunatnego. Jajo jest owalne, żółtawe, długości około 0,5 mm. Larwy początkowo są zielonkawe, później żółte z brunatną głową, beznogie, długości do 7 mm.

3. Opis uszkodzeń rośliny

W początkowym okresie rozwoju cebuli przeważnie od fazy 3 liścia (skala BBCH 1/13), chrząszcze wygryzają w liściach małe otwory, wyjadając miąższ liścia od środka. Larwy żerują wewnątrz szczypioru przeważnie od fazy 5 liścia (skala BBCH 1/15). Zeskrobują one miękisz co powoduje powstawanie prostokątnych wąskich „okienek”. W wyniku żerowania szczypior ulega deformacji. Silnie uszkodzone liście żółkną i przedwcześnie zamierają.

Chowacz szczypiorak

Chowacz szczypiorek – larwy i uszkodzenia

Chowacz szczypiorek - uszkodzenia

4. Metodyka wykonywania obserwacji

Konieczne jest ustalenie początkowego okresu nalotu i zasiedlania cebuli przez chrząszcze chowacza szczypioraka dla ustalenia terminu wykonania zabiegów ochronnych.

W tym celu w kilku miejscach w sąsiedztwie zeszłorocznych pól cebuli i miejsc zimowania chrząszczy należy zakładać poletka chwytne o pow. 1 m², w których sadi się cebulę dymkę w okresie jesiennym. Na wiosnę prowadzi się obserwacje nalotu chrząszczy z zimowisk. Obecność szkodnika na poletkach chwytnych jest sygnałem do rozpoczęcia obserwacji na plantacjach cebuli. Ma to miejsce w okresie gdy cebula jest w fazie 3 liścia (skala BBCH 1/13). Obserwacje prowadzi się na odcinkach długości 1 m, w rzędzie, w czterech miejscach równo oddalonych od siebie, po przekątnej pola, co 3-4 dni.

5. Próg zagrożenia i terminy zabiegów

Zagrożeniem dla plantacji jest obecność 1–2 chrząszczy na odcinku 1 mb. Zabieg chemiczny przeciwko chrząszczom chowacza szczypioraka wykonuje się zaraz po nalocie na plantację cebuli, a przed składaniem jaj przez chrząszcze. Można go ograniczyć do brzegów plantacji. Naloty mogą przeciągać się w czasie (szczególnie przy ciepłej pogodzie), dlatego 3-4 dni po pierwszym zabiegu, należy na plantacji ponowić obserwacje. Po przekroczeniu progu zagrożenia należy wykonać drugi zabieg.

6. Ocena szkodliwości

Obserwacje należy przeprowadzić w okresie widocznych uszkodzeń, w fazie rozwoju części roślin przeznaczonych do zbioru (skala BBCH 4/41). Prowadzi się je na odcinkach długości 1 m, w rzędzie, w czterech miejscach równo oddalonych od siebie, po przekątnej pola, co 3-4 dni. Na plantacjach powyżej 1 hektara należy zwiększyć liczbę punktów obserwacyjnych o 2 na każdy następny hektar. Ponadto określamy stopień nasilenia uszkodzeń wg następującej skali:

- słaby – pojedyncze niewielkie okienka na 1 roślinie na odcinku 1 m,
- średni – uszkodzenia są widoczne na roślinach do 30 % na odcinku 1 m,
- silny – uszkodzenia są widoczne na ponad 30 % roślin na odcinku 1 m.